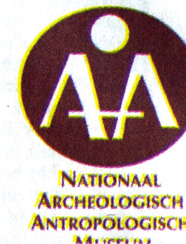
Pater Nooijen, geschiedkundige en verzamelaar

Honderden oppervlaktevondsten van Aruba, Bonaire en Curaçao, zowel historisch als prehistorisch. Pater Nooijen was één van diegenen die archeologische collecties heeft overgedragen aan AAINA/NAAM. De Mongui Maduro Library beschikt over een tiental artefacten die pater Nooijen heeft gevonden op Rooi Catootje en deze worden, in het kader van de Internationale Museumdag op 18 mei a.s., naast de vaste collecties tentoongesteld in dit 19e eeuwse landhuis.

Pater Nooijen, inmiddels vrij man zoals hij het zelf bij wijze van grap wel eens noemt: "Zelfs zondags hoef ik niet naar de kerk te gaan!" In 1989 gestopt met parochiewerk op Aruba, in 1990 op Curaçao. Op Bonaire was er vanuit de parochie enig 'protest' tegen het pensioneren, vandaar dat pater Nooijen hier nog een jaar langer heeft gewerkt.

Pater Nooijen

DE SLAVENPAROCHIE VAN CURACAO ROND HET JAAR 1750
EEN DEMOGRAFIE VAN HET KATHOLIEKE VOLKSDEEL
R.H. NOOIJEN O.P.

Pater Nooijen

In 1919 geboren in Bakel (bij het Brabantse Helmond in Nederland) als middelste zoon in een boerengezin van acht kinderen. Na afronding van het gymnasium in Nijmegen ingetreden bij de Paters Dominicanen. Vervolgens, in 1947, werd pater Nooijen samen met nog vijf anderen als pastoor naar de Nederlandse Antillen gezonden. Er was in die tijd geen invloed mogelijk op deze beslissing van de overste. Na een reis van twaalf dagen op het houten schip 'Johan de Wit' arriveerde pater Nooijen op Curaçao. Pater Nooijen ondervond totaal geen problemen bij de overgang van Nederland naar Curaçao. "Integendeel, je bent jong. Het was interessant juist, het sprak aan. Ik zou niet kunnen zeggen wat het meest aansprak. Alles hoort bij elkaar, er zijn geen distincties. Het klopt allemaal op een bepaald niveau."

Op het platteland in Brabant was de interesse voor flora en fauna reeds gewekt. En tijdens de studie kwam pater Nooijen via publicaties in aanraking met onderwerpen als evolutietheorie, spiritualiteit en later ook mystiek. Dit heeft hem nooit meer losgelaten. Het uitte zich onder andere in een fascinatie voor de oudheid. Eenmaal op de Antillen was pater Nooijen als hobbyist van meet af aan, al dan niet met behulp van enkele misdienaren, op zoek naar overblijfselen uit voornamelijk de Pre-Columbiaanse tijd. Vooral in de velden en op platte gronden, want graven was er niet bij. Hij vond zowel op Aruba, Curaçao en Bonaire talloze werktuigjes, bewerkte stenen en schelpen, maar ook veel grof aardewerk, pijp- en flesfragmenten. Al deze vondsten zijn te bezichtigen in de plaatselijke musea.

Door werken van de Franse theoloog en paleontoloog Teilhard De Chardin S.J. en later de joodse schrijfster Etty Hillesum raakte pater Nooijen steeds meer geboeid door evolutie, spiritualiteit en mystiek. In de jaren '40 en '50 omstreden onderwerpen voor het Katholicisme en niet geaccepteerd door de paus. Bij Paters Dominicanen echter was er wel ruimte voor verdieping in dit soort onderwerpen. Tijdens verkondigingen in de kerk bracht pater Nooijen zijn ideeën ten gehore. Hij organiseerde ook meditatiebijeenkomsten. Pater Nooijen publiceerde vaak middels artikelen in bijvoorbeeld La Union en Amigoe. Hij schreef interessante werken, onder andere betreffende etnische geschiedenis en demografie van 18e eeuws Curaçao, later verschenen als rapport van het AAINA onder de titel '*De slavenparochie van Curaçao rond het jaar 1750*. Dit werk met het doopsel als hoofdthema is een beschrijving van de demografische kenmerken van het katholieke volksdeel rond 1750, vooral die van de slaven. Het geeft een idee van de samenleving en mentaliteit uit die tijd en de rol die katholieken hierbij hadden. Vanaf 1986 tot 2000 beschreef pater Nooijen jaarlijks met Kerst en Pasen zijn overwegingen in Amigoe.

De interesse voor de oudheid is inmiddels een gesloten boek. Het spirituele is gebleven. "Het is geen verkondiging, maar een beleving, een ervaring. Een blijvende ontwikkeling, want je belangstelling verschuift." Pater Nooijen noemt het een vrije opvatting, het is niet gebonden aan een specifieke religie. Yogabijeenkomsten maken deel uit van zijn dagelijkse routine. En pater Nooijen leest veel. Belangrijke stukjes worden steevast aangekruist of onderstreept en soms wel dertig keer opnieuw gelezen. Of, om het helemaal te kunnen bevatten, zelfs overgetypt.
Pater Nooijen woont met plezier op Curaçao. De omgeving, het klimaat, de eigen dingen om zich heen maken dat hij zich thuis voelt. "Zolang ik me hier nog vrijelijk kan bewegen en mobiel ben met mijn auto, blijf ik op Curaçao."

Referenties:
- *Vroege Geschriften*. Pierre Teilhard de Chardin.
- *Het verstoorde leven*. Dagboek van Etty Hillesum.
- *De slavenparochie van Curaçao rond het jaar 1750. Een demografie van het katholieke volksdeel.* R.H. Nooijen. AAINA, 1995.

Tekst en foto: Ellen Evenhuis. 'Ons culturele erfgoed vormen we tezamen' verschijnt ook in de dagbladen Extra en The Daily Herald. Reacties en suggesties voor bijdragen zijn zeer welkom. U kunt ook contact opnemen met het Nationaal Archeologisch-Antropologisch Museum (NAAM) aan De Rouvilleweg 7, Willemstad. Telefoon (09) 462.1933, fax (09) 462.1936 of via e-mail: *naam@cura.net*. Uw financiële bijdrage wordt zeer op prijs gesteld. MCB nr. 14242602, onder vermelding 'Friends of the NAAM'.

COLOFON

Eindredactie:
Caroline Mauricia

Opmaak:
Renato Garcia
Wendela Ataliede
Simone Tiemissen

Ñapa. - (zaterdag 14 mei 2005), p. 2